

N:o 4.

Redaktör och utgivare: FRANS J. HUSS.
Expedition: HUSS & BEER.

Stockholm den 15 Februari 1885.

Pris: Helt år 6 kr. Halft år 4 kr.
Lösnr 30 öre. Annonpris 20 öre petitråd.

Årg. 5.

Georg Friedrich Händel.

Bach och Händel — denna dubbel-sijerna på konstens himmel, orgelns och den andliga tondiktningens store mästare — äro detta år föremål för en särskild uppmärksamhet och hyllning inom musikverlden. Två hundra år hafva nämligen förflutit från de dagar, som sett dessa tonkonstens heroer födas, och till hedrande af deras minne förberedas därför i nästan alla civiliserade länder stora musikfester med återgifvande af deras berömda tonverk. Då föga mer än en månad skiljer dessa födelsedagar, fira de troligen flerstädes tillsammans med utförande af båda mästarnes tonsättningar vid samma tiltfälle; så kommer att ske i vår hufvudstad, der Musikföreningen kommer att fira bådas minne med en konsert, hvars program upptager första delen af Händels »Israël i Egypten», en messa af Seb. Bach och Hallelujah-kören ur »Messias».

Af de båda berömda männen, hvilkas storartade och djupsinniga tonskapelser synas för alltid trotsa förgängelsen, var Händel den som först kom till världen. I första rummet meddela vi därför nu hans bild och en erinran om hans skiftande lefnadsöden och rika verksamhet.

Georg Friedrich Händel föddes i Halle d. 23 Febr. 1685. Hans fader var barberare med

titel af furstlig lifkirurg och var redan 63 år, då han gifte sig med en prest-dotter, Dorothea Taust. Ganska tidigt framträdde hans ovanliga musikaliska begåfning, som emellertid motarbetades af fadern, till dess hertigen af Sachsen-Weissenfels, som med förvåning ähört den åttaårige gossens orgelspel, tog honom

under sitt hägn, hvarefter han erhöll ordentlig undervisning af organisten Zachau. Redan 1696 företog Händels far med den elfvaårige lille komponisten en resa till Berlin och förestälde honom vid hofvet, der han väckte stor beundran för sin färdighet i generalbasspel och konsten att improvisera. Kurfursten (sed. kon.

Friedrich I) erbjöd sig att låta gossen utbilda sig i Italien, men hans fader föredrog att behålla honom hos sig och låta honom studera musik och rättsvetenskap. Redan följande år dog fadern. Den unge Händel lät dock af vördnad för dennes önskan inskrifva sig som juris stud. 1702 men blef samtidigt för ett år utnämnd till organist vid reformerta slotts- och domkyrkan i Halle i den afsatte företrädarens ställe. Efter förloppet af detta år dref honom hans håg till Hamburg, Tysklands förnämsta musikstad den tiden, der den första offentliga tyska opera öppnades 1678, hvilken nu stod i högt anseende under den betydande och produktive komponisten Kejsers ledning. Händel anställdes här som violinist vid operan och fick en god rådgifvare i den mångsidige sångaren-komponisten och skriftställaren Mattheson, hvars fåfänga han till slut sårade, så att det till och med kom till en duell, hvilken hardt när kostat Händel lifvet. För Hamburg skref Händel fyra tyska operor (dock efter tidens sed med italienska

Fototypi Central-Tryckeriet.

Georg Friedrich Händel,
efter ett i Mainz befintligt originalporträtt.

inlägg) nämligen »Almira» (1705), »Nero» (1705), »Daphne» och »Florinda» (båda 1708). Kejser, som blef afundsjuk på Händel, komponerade den något omarbetade texten till »Almira» och »Nero» och uteslöt Händels operor från repertoaren. Han gjorde emellertid konkurs 1706 och hans efterträdare beställde då af Händel operorna »Daphne» och »Florinda». Men då dessa kommo till uppförande var komponisten redan i Italien, dit han 1707 begifvit sig på furst Giovanni de' Medicis föranstaltande, och der han uppehöll sig i tre år. Hans opera »Rodrigo» gick öfver scenen i Florens och »Agrippina» gafs på nyåret 1708 i Venedig. Här inledde han bekantskap med inflytelserika hannoveranare och engelsmän, som åtföljt prins Ernst August af Hannover, hvilken hade egen loge på operan i Venedig. Från denna stad begaf han sig till Rom, röntes der ett utmärkt emottagande och skref två oratorier »La resurrezione» och »Il trionfo del tempo e del disinganno». I Venedig hade han lärt känna Antonio Lotti och i Rom blef han nu bekant med de båda Scarlatti, far och son, samt Corelli. De båda Scarlatti åtföljde han 1708 till Neapel och stannade här till 1709, hvarunder han satte sig in uti Scarlattis d. ä. stil för kantatkomposition. På hemresan uppehöll han sig än en gång i Venedig under karnevalen och förnyade der de nämnda bekantskaperna samt följde abbe Agostino Steffani till Hannover. Då denne kort derpå tog afsked som kapellmästare föreslog han Händel till sin efterträdare. Emellertid fick Händel tjänstledighet och begaf sig 1710 till England och London, der den italienska operan efter en kort nationel upplösmstring under Purcell (död 1695) vunnit insteg. Händel, som gjort sitt namn berömdt i Italien, röntes naturligtvis här det bästa emottagande och blef utomordentligt firad, då hans opera »Rinaldo» gick öfver scenen. Denna skrefs på 14 dagar men var sammansatt af äldre arier. Hans tjänst kallade honom åter till Hannover, men redan på nyåret 1712 var han åter i London, der han för alltid bosatte sig. Hans operor »Il pastor fido» och »Teseo» vunno ej synnerligt bifall, deremot vann han genom sitt tillfreden i Utrecht (1713) komponerade Te Deum helt och hållet engelsmännens sympatier och ansågs af dem såsom deras andre Purcell. Drottning Anna beviljade honom ett årligt underhåll af 200 pd. sterl. Då drottningen dog och kurfursten af Hannover uppsteg på Englands tron 1714 råkade Händel i en kinkig belägenhet, emedan han utan vederbörligt tillstånd lemnat Hannover. Den nye konungen ignorerade fullkomligt Händel, men denne kom åter till nåder efter komponerandet af en serenad, Watermusic, för en kunglig regatta. 1716 åtföljde H. kurfursten, numera kon. Georg I, till Hannover och komponerade der sitt sista tyska verk Brockes Passion. Då han återkom till London blef han kapellmästare hos hertigen af Chandos på dennes

slott Cannons nära London och skref der under de tre följande åren två »Chandos-Tedeum», 12 Chandos-Anthems» (kyrkomusik, kör och vexelsång), det världsliga oratoriet »Acis och Galathea»* och sitt första stora oratorium »Ester» (på engelska). En ny sida af hans lif begynner 1719 med inrättandet af opera-akademien (»Royal Academy of music»), ett storartadt privat företag, som utgick från hofkretsen och understöddes af konungen med 1000 pd. sterl. Händel fick i uppdrag att engagera personalen och skyndade till Dresden, der med anledning af kronprinsens förmälning stora festligheter egde rum vid hofvet, för hvilka de bästa sångkrafter voro koncentrerade der på platsen; han hade därför lätt att göra ett godt val. Akademiens föreställningar togo sin början 1720 med »Numitore»; från detta år till 1728 uppfördes här af Händel komponerade operor: »Radamisto», »Muzio Scevola», »Floridante», »Flavio», »Giulio Cesare», »Tamerlano», »Rodelinda», »Scipione», »Alessandro», »Admeto», »Riccardo I», »Siroe», »Tolomeo». Dessa operor utbreddes sig öfver hela Europa. Jemte H. var det hufvudsakligen Bononcini, som skref för Akademien och rivaliserade med Händel, men B. gjorde sig omöjlig i London 1728. Detta år komponerade H. ett kröningsantheim för Georg II:s tronbestigning, och samma år måste Akademien upplösas i brist på penningmedel; genom Gays persifierande »Tiggare-opera» hade också Akademien råkat i misskredit. Den tekniske direktören Heidegger köpte huset med requisita och uppdrog åt H. att engagera nya krafter samt öfvertaga ledningen. H. begaf sig till Italien, efter att förut ha gjort ett besök hos sin blinda moder i Halle, och inträffade åter i London med ny personal i September 1729. Denna nya akademi uppförde af Händel »Lotario» (1729) »Partenope» (1730), »Porco», »Ezio» (1731), »Sosarme» och »Orlando» (1732). Men 1732 var det slut äfven med detta företag. Då H. afskedade den berömda kastraten Senesino, öfvergäfvon honom flera sujetter och 1733 bildades ett konkurrensföretag af Händels motståndare med Porpora, och sedan Hasse, som dirigent och komponist. Man började äfven finna Händel för despotisk och hans musik för tung. H. skyndade åter till Italien för att värfva friska krafter. Första året gick det för honom rätt bra; han uppförde nu sin »Ariadne» och den omarbetade »Pastor fido» (1734). Men då hans fiender ryckte i fält med Senesino och Farinelli förlorade Heidegger modet. Händel hyrde nu Coventgarden och fortsatte företaget på egen risk, hvaremot Heidegger uthyrde Haymarket till hans antagonister. Med feberaktig ansträngning

* Acis och Galathea omtalas såsom gifven i Stockholm 1773—1780. Denna pjäs var en heroisk ballet i 3 akter, orden af L. S. Lalin, musiken »dels ny, dels af Händels op.» »Acis och Galathea» samt andra berömda mästares arbeten utsökt och i ordning satt af Lalin. Några körer och andra partier voro komponerade af H. F. Johnsen (Dahlgrens Anteckningar).

sökte H. nu att undgå ruin. Han skref och lät uppföra åtskilliga nya operor och äfven nya oratorier samt omarbetade flere af sina äldre operor. Från denna tid hafva vi af honom »Deborah», »Athalia» och »Alexandersfesten». 1737 gjorde H. bankrutt och träffades af ett slaganfall, hvarefter han måste bege sig till Aachen, derifrån han snart återvände fullkomligt botad till London. Efter återkomsten hit skref han med anledning af drottning Karolinas nyss förut inträffade död sitt gripande Funeral-anthem. Hans motståndares opera hade emellertid, äfven den, lidit skeppsbrott. Den okuflige Heidegger samlade nu spillrorna af båda företagen och öppnade åter operan 1737 med Händels »Faramondo» och »Serse»; men dermed var det slut. H. sjelf föranstaltade då 1739—40 uppförande af några operor med de krafter han kunde skrapa ihop och bragte så fram de nya operorna »Jove in Argos», »Imeneo» och »Deidamia» samt oratorierna »Saul» och »Israel» samt allegorien »L'allegro il penseroso ed il moderato». Äfven en stor del af Händels instrumentalverk härröra från denna tid intill 1740, såsom: 12 sonater för violin (el. flöjt) med generalbas, 13 sonater för två oboer (el. flöjter) med bas, 6 concerti grossi (oboe), 5 orkesterverk, 20 orgelkonserter, 12 konserter för stråkinstrument och ett stort antal Suiten, Fantasier och Fugor för klaver och orgel. Från 1741 daterar sig det obegränsade erkännandet af Händels snille, sedan han förut af ett oblidt öde kastats till marken. Det var under detta år som han på 24 dagar skref sin »Messias», denna »kristliga epopé i toner», såsom Herder kallar detta storartade oratorium, hvilket gafs för första gången i Dublin d. 18 April 1742 och som gjorde så mäktigt intryck, att åhörarne under Halleluja-kören ovilkorligen reste sig upp — hvilket derefter blifvit till sed i England, så ofta Messias gifves der. På Messias följde 1742 »Samson», ett af hans bästa verk, 1743 »Semele», 1744 »Herakles» och »Belsazar», 1745 det s. k. »Tillfälliga oratoriet» (Occasional oratory — med anledning af segern vid Culloden), 1746 »Judas Maccabeus» och »Joseph», 1747 hans berömda verk »Josua» och »Alexander Balus», 1748 »Salomon» och »Susanna», 1749 »Theodora» och 1751 »Jephtha». Sina största musikverk skapade han sålunda vid en ålder af 56—66 år. Sistnämnda år förhindrades vidare arbete af en tilltagande blindhet; emellertid fortfor han med att gifva konserter och spelade sjelf orgelpartiet i sina oratorier. Sin sista konsert, vid hvilken »Messias» uppfördes, gaf han åtta dagar före sin död. Han afled i London den 14 April 1759 och begrofs i Westminster abbey, der en präktig minnesvård af Roubillac blifvit upprest till hans minne. Äfven hans fädernestad Halle eger sedan 1859 en kolossal bildstod af den store mästaren, hvilken, ehuru England på grund af hans långvariga verksamhet i detta land införlifvar honom med sin konsthistoria, dock till börden, till sina

första studier, sin grundliga lärdom och utomordentliga flit står på tysk botten. Hans vidare utveckling egde rum, såsom vi sett, i Italien, men sedan han 1726 blifvit naturaliserad i England, der Purcell ej blef utan inflytande på honom, framträdde hos hans personlighet likasom i hans arbeten och hans verksamhet egenskaper, hvilka karakterisera honom såsom en af det stolta Albions kraftfulla, oförsagda, fast något styfsinta söner. Med jättelik storhet höjer sig Händel öfver de komponister, som lefvat före honom, i naturfrisk kraft och energi, i det musikaliska uttrycket, i harmoniens rikedom och stämföringens konst; på en gång så enkel och så storslagen i sina verk, är han öfverlägsen alla efterföljare på oratoriets område, en konststart, hvars egentliga grundläggare han med rätta anses vara. All den finhet och fullkomlighet, af hvilken hans tids musik var mäktig, röjes i hans arbeten. Han förband tyskarnes djupa, lärda konst med italienarnes behag och ledighet samt engelsmännens allvar och varmt religiösa känsla. Hvar och en som lärt känna hans härliga, majestätiska motetter och körer måste erkänna att intet öfverträffande dessa förekommit i arbeten af de största mästare allt sedan kontrapunktens uppfinnet. Seb. Bach är hans ende medtäflare i kyrkomusiken och den gammalklassiska kontrapunktiska stilen. Hans orkester är visserligen svag och fattig, hvarföre vår tid kräfer en förstärkning af orkesterpartierna i hans oratorier. »Messias» gifves också vanligen öfverallt med Mozarts bearbetning. Af Händels operor, hvilka voro barn af sin tid, har ingen kunnat hålla sig uppe på scenen, dock gjordes 1878 i Hamburg ett försök att upptaga hans »Almira», efter nyare tids fordringar uppsatt af Fuchs. Deremot bibehålla sig ännu flera af hans sköna arier på vår tids konsertprogram likasom många af hans orgel- och klaverkompositioner. Händels samlade verk började 1856 utgifvas af tyska Händel-sällskapet under redaktion af Chrysander, och skulle enligt den bestämda planen samlingen vara fullbordad detta år. De engelska upplagor som finnas äro ej korrekta, och den af »Händel-Society» i London utgifna (1843) är ej heller fullständig. Af Händel-biografier finnas en hel mängd såsom af Mainwaring (1760), Hawkins, Schölcher (1857), Chrysander (»G. F. Händel», 1858—67, ofullbordad) Gerwinus »Händel och Schakspeare», (1868) m. fl.

Inom hela den bildade musikverlden är Georg Friedrich Händel älskad, vördad och värderad, mest likväl i sitt nya hemland England, der regelbundna Händelsfester i storartad skala vitna om hur högt han der är uppskattad; och en senare tids musikaliska stormän, såsom en Mozart och Beethoven, hafva blickat upp till honom såsom en ledstjärna, på konstens himmel. Ett kraftigare intyg om hans storhet står också knappast att finna än det som ligger i Beethovens yttrande om honom:

»Händel är alla mästares oupphunn mästare. Gån till honom och lären att med få medel frambringa så stora verkningar. Jag skulle med blottadt hufvud vilja knäböja på hans grift.» H.

Förslag till reformering af pedalskriften.

(Forts.)

Det »halfva pedaltrampet» beskriver prof. Schmitt sålunda:

»Detta tillgår på följande sätt: Vid begynnandet af den långa, djupa tonen sätter man foten på pedalen. Vill man trampa den på nytt, utan att den djupa tonen upphör, så lyfter man upp foten så hastigt som möjligt och trampar genast ånyo. Den ytterst korta beröring af strängarne, som dämmanne dervid åstadkomma, utöfvar olika verkan på de särskilda strängarne. Svängningskraften hos de högre strängarne är ringare än hos de lägre. Hos de högre erfordras sålunda en kortare dämning för att nedtysta tonen. Hos de lägre är den kortare dämningen för ringa att bringa strängarne till hvila och ljudet till tystnad.»

Det »halfva pedaltrampet» skall således användas när en djup ton bör liksom en orgelpunkt fortklinga, under det båda händerna äro sysselsatta i de högre oktaverna med att spela olika harmonier. Enligt prof. Schmitts förslag att beteckna pedaltrampets uthållande med noter af motsvarande tidsvärde (se ex. i föregående Nr.) uttryckes det halfva pedaltrampet medelst staccatopunkter öfver pedalstreckets noter; samma beteckning använder Buwa å sitt pedalstreck, då punkterna, liksom de staccaterade noterna hos Schmitt, komma att stå under eller litet efter de ackord, som skola hastigt afbrytas genom det hastiga släppandet och återtagandet af pedalen. Notexemplet med pedalbeteckningarna i föregående nummer lemnar tillräcklig ledning för uppfattandet af det ofvan sagda. Med pedaldrill förstår prof. Schmitt ett ytterst hastigt höjande och sänkande af dämmanne, alltså en nästan darrande rörelse med foten upp och ned på pedalen, och anför såsom exempel på nyttjandet af denna pedaldrill den i slutet af Beethovens ciss-moll-sonat med drill börjande kadensen. Pedaldrillen skulle då börja här straxt innan drillens slut och fortsätta kadensen ut till inträdande af adagiot. Schmitt använder nu den vanliga vågformiga drillinien öfver sitt pedalstreck för att beteckna pedaldrillen, under det Buwa enligt sin metod endast låter sin raka pedallinie öfvergå i en vågformig (~~~~~) der pedaldrillen börjar.

Såsom man här af kan se, är Buwas metod att till pedaltecken använda endast linien utan noter en betydlig förenkling. I fråga om liniens användande vid bindning af ackord torde man kunna anmärka, att det ej är så lätt att se om linien börjar alldeles under noten eller efter den, att man sålunda ej så bestämdt kan veta om pedalen skall trampas på samma gång

som ackordanslaget eller först efteråt. Denna invändning låter lätt besvara sig med de få orden: eftertrampet skall alltid användas vid sammanbindandet af vexlande harmonier.

Detta är en regel utan undantag, som hvarje pianospelare en gång för alla bör fästa i minnet. Vill man nu på noterna utmärka eftertrampet låter sig detta mycket lätt göra genom att låta linien som antyder pedalens användning börja straxt efter det ackord, på hvilket pedaltrampet följer.

En annan fråga är om det alltid är nödvändigt att i så vidsträckt mån, som Köhler och Schmitt fordra, använda pedalen till bindning af diatoniskt eller kromatiskt fortskridande ackord. De båda ärade författarne gå litet för långt i denna punkt, synes det.

Om man slår på pianot en ton i medelläge t. ex. ettstrukna g, starkt, så kort som möjligt (staccatissimo) och utan pedal, skall man höra att strängarna ljuda efter äfven sedan fingern släppt tangenten och dämmanne lagt sig på strängarna, att tonen alltså har en efterklang. Denna efterklang, om än kort och hastigt försvinnande, är dock å ena sidan stark nog att binda till och med toner, som spelas non legato, då de ej spelas för långsamt utan i så hastigt tempo att tre eller fyra komma på en sekund; å andra sidan är den dock ej stark nog att åstadkomma en märkbar orenhet i harmonien.

Att vi vanligtvis ej iakttaga denna efterklang har sin grund deri, att hvarje följande ton med lika starkt eller starkare anslag undantränger den föregående och ådrager sig vår uppmärksamhet framför den föregående. Att emellertid denna efterklang verkligen eger rum och äfven stundom kan verka rätt störande kan man lätt öfvertyga sig om genom följande försök.

Man spele t. ex. nedanstående två ackord utan pedal först såsom vid a och sedan såsom vid b och ungefär i tempo som ♩ = 60 efter Mälzels metronom:

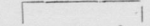
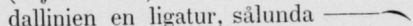
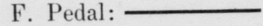
Vid a (första ackordet svagt, andra starkt) klingar det senare rent; vid b (första ackordet starkt, andra svagt) låter det andra orent; ja till och med när dessa ackord såsom vid c äro skilda åt medelst en paus verkar det första störande på det andra.

Hvad nu användningen af en ny pedalskrift beträffar, kan man väl ej vänta sig att en ny sådan kommer så lätt i bruk, äfven om den vore bättre och ändamålsenligare än den gamla vanliga, helst som komponisterna ej synas vara så allmänt öfvertygade om att en reformering af pedalskriften är nödvändig eller ens att pedalbeteckning i kompositioner erfordras. Men om man dagligen har tillfälle att höra huru pianostycken förderf-

vas genom felaktigt, vanligen för mycket användande af pedalen, så måste man väl finna behöfligheten af en anvisning till rätt bruk af densamme. För en noggrann pedalbeteckning talar också den omständigheten, att pedalen icke alltid bör begagnas ens der harmonien tillåter det, och att tvärtom der pedalen af harmoniska skäl icke borde begagnas, den deremot af estetiska skäl kan fordras*; användningen af pedalen kan man dessutom ej gerna ensamt öfverlåta åt den spelandes smak, som ej alltid är den bästa, hvarför komponisten, lika väl som han använder andra föredragstecken (*f, ff, p, pp* o. s. v.), äfven bör hafva sådana för pedalens användning.

För linien såsom pedalskrift anvisar Buwa följande bestämningar:

1. Linien tecknas i regeln under bassystemet eller mellan detta och diskantsystemet; är man nödsakad att draga linien öfver detta senare, så måste i fall tvifvel kan uppstå om linien hör till noterna ofvanför eller nedanför, tecknet i senare fallet skrivas sålunda:
2. Vid upprepande af särskilda delar (när de äro utskrifna), repriser, eller motiv, för hvilka pedal är föreskrifven, kan vid upprepandet all vidare beteckning bortfalla, och pedalen begagnas då såsom det förut är angifvet.
3. Skall vid slutet af ett notsystem pedalen utan afbrott (utan att man släpper den) öfvergå till nytt notsystem (följande rad) sättes vid slutet af pedallinien en ligatur, sålunda
4. Så länge linien såsom pedalskrift ej är allmänt erkänd och använd, bör hvarje tonstycke med denna pedalbeteckning på första sidan t. ex. vid tempobeteckningen förses med denna anvisning F. Pedal:

P. Pedal:

(F. Pedal = den högra, P. Pedal = den venstra, der båda finnas).

För att bestämdt utmärka medelst pedallinien hvar pedaltrampet skall börja, kunde från linien utgå mot den ton eller det ackord, vid hvilket början skall ske en tvärlinie t. ex. i pilform sålunda:

Då anvisningen af pedalens rätta bruk är af mycken vikt vid pianoundervisningen kunna vi ej annat än instämma med de nämnda reformatörerna af pedalskriften i att såväl pedalbeteckningen är behöflig, som ock att ett rätt praktiskt skriftecken för denna är af nöden. Buwas pedallinier synas också lösa frågan på ett praktiskt sätt. Metoden skulle också kunna användas redan på de noter vi ega genom uppdragande af sådana linier med blyarzel eller kulörta kritpennor och vi rekommendera åt våra pianolärare försöket härmed på instruktiva pianosaker. H.

* Hit hör t. ex. slutet i N:o 12 af Schumanns »Papillons», der det orediga bullret af en mot morgonen slutande balnatt skall uttryckas.

Konservatism eller liberalism?

III.

När man talar om bristen på nyheter å våra konsertprogram, så må ingen föreställa sig att denna klagan afser endast nyheter för dagen; nej den afser äfven »gamla» nyheter, d. v. s. hittills här ej gifna representativa verk af äldre mästare. Det är nämligen ej nog med att vi äro för konservativa för att följa med vår tid; nej vår konservatism är likbetydande med den tröghet, som icke rätt följer med någon tid, utan antingen gör ingenting alls eller ock idislar samma sak hällre än att inöfva nytt. Detta bevisas af den hos oss rådande egendomliga manien att ofta återupptaga samma arbeten. »Skapelsen» har här gifvits årligen i flere decennier. Ofta har kritiken påpekat både det ensidiga i den musikaliska uppfostran, som derigenom erbjödes folket, och äfven det olämpliga i att gifva just detta verk på långfredagen, då passionsmusik vore mera passande; allt förgäfvets. I utlandet gifves flerstädes på långfredagen Bachs »Mattheuspassion»; här äro ej blott detta verk utan öfver hufvud Bachs körsaker så godt som alldeles okända, och först i år, Bachs jubelår, har man hopp om att bristen skall blifva i någon mån afhjelpat. Svårigen gifves det många länder som i detta afseende stå efter vårt. Mattheuspationen är redan gifven hos våra grannar i Köpenhamn, ja, till och med i det lilla Helsingfors, och det två gånger!

Mendelssohns »Elias» och »Paulus» hafva uppförts flere gånger i Stockholm och Upsala. Hvarför icke hällre fortsätta Josephsons påbörjade mission att här propagera Händel? I »Signales» vanliga årsöfversigt i fjol anföres ej mindre än nio oratorier af Händel såsom gifna på skilda ställen under år 1883; bland dessa äro som jag tror fyra, näml. Judas Makabäus, Alexanderfest, Saul och Belsazar, icke utförda i Sverige. Mendelssohn i all ära, men i sina oratorier är han en epigon, och när man har tillgång till urbilden, hvarföre då idisla afbilden? Äfven epigonerna böra representeras, utan tvifvel, men det är därför icke sagdt, vare sig att man skall framföra dem ofta, hvilket blott bör ske med verkligt ursprungliga arbeten, eller att man skall välja deras svagare verk i stället för de bästa, såsom fallet var då Kiels första requiem här föredrogs framför hans andra eller hans »Christus».

I sist nämnda punkt har jag vidrört en annan oegentlighet hos våra program, näml. att när någon gång verkliga nyheter representeras, så händer ej sällan att man måste undra hvarför just det stycket dragits fram i stället för andra som ega större anspråk. Då vi hafva så många hedersskulder att betala till äldre och nyare mästare, så förefaller det som om de viktigaste väl borde betalas först; men det gör man icke när man framdrager Schumanns svaga »Der Rose Pilgerfahrt» i st. f. t. ex. hans verlds-

berömda »Faustmusik», eller Brahms' »Schicksalslied» i st. f. det ryktbaraste Brahms någonsin gjort, hans »Deutsches Requiem». Praktiska svarigheter kunna visserligen stundom, men knappast alltid vålla dylika oegentligheter.

Kasta vi ännu en blick på »Signales» nyss omtalade lista, så finna vi en hel mängd berömda körverk utom de nämnda, som i utlandet synas vara lifligt gångbara, men här ännu icke blifvit introducerade. Jag nämner blott Gounods »Céciliamessa», Berlioz' »Messe des morts», Bachs »H-mollmessa» och »Johannespassion», Liszts »Elisabeth» och »Christus», Rubinsteins »Verlorene Paradies» och »Thurm zu Babel», Brahms »Rinaldo» och »Nänie», Rheinbergers »Christophorus», Bruchs »Arminius» och »Lied von der Glocke», diverse Bachs kantater, m. m. Palestrina är särskildt ett namn som hos oss blifvit ofantligt försummadt; jag har icke lyckats få höra honom mer än undantagsvis på Josephsons forna domkyrkokonserter och nu senast på prof. Byströms motettaftnar.

Med det sagda har jag icke velat framställa någon anklagelse, endast konstatera ett olyckligt faktum, som ej kan af vare sig konservativa eller liberala bortresoneras, och hvars närmaste orsak är att söka i vårt outvecklade konsertlif öfver hufvud. Under det Stockholms »teaterdille» är öfverdrifvet stort och dess teatrar i förhållande till folkmängden äro flere än i sjelfva Paris, så är dess konsertlif i fråga om det viktigaste, nämligen kör- och orkesterverk samt kammarmusik (virtuoskonserter äro deremot för konsten nästan öfverflödiga), så bedröfligt, att knappast någon civiliserad hufvudstad kan uppvisa motstycke till torftighet. Och liksom lakunerna i orkesterrepertoaren icke böra tillskrifvas hofkapellet utan snarare bristen på ett annat kapell, så kunna luckorna i vokalprogrammet ej håller fyllas ensamt af Musikköreningen utan kräva en förening till. Måhända ha vi fått den senare uti det nybildade Filharmoniska sällskapet, och så till vida vore alt väl. Men hvar är det önskade kapellet?

Cherchez l'orchestre! A. L.

Den för detta nummer utlofvade uppsatsen om Beethovens 9:e symfoni inkommer i nästa nummer af tidningen, tillika med en artikel »Om organistbildningen», för hvilken utrymme denna gång saknas. I samma eller följande nummer börja vi en artikel »Om rationel Pianoundervisning, iakttagelser och råd af en gammal pianolärare.»

»Jerusalem», Motett för blandad chör och orgel, är titeln på en ny andlig tonsättning af musikdir. J. F. Kjellstrand. — Vi äro bemyndigade tillkännagifva: att härvarande religiösa sängföreningar som, för eget bruk, möjligen kunna önska en afskrift af partituret till nämnde motett, ega att då hänvända sig till kompositören. Någon afgift därför ifrågakommer ej.

Från Scenen och Konsertsalen.

Stora Teat.	Jan.	28.	Strandbybor, Skådespel af Holger Drachman, förspel och mellanaktsmusik af Jul. Bechgaard.
" "	Febr.	30.	Mozart: Trollflöjten (270 g.)
" "		2.	Cherubini: Vattendragaren, dram. med säng. (Mikeli: Hr Lundquist, Armand: Hr Sellman, Constance: Frk. Ek, Antonio: Hr Lundmark [3 debut], Marcellina: Fru Edling (122 g., 82 g. på Operan)
" "		3, 6.	Gounod: Romeo och Julia. (50 g. $\frac{3}{2}$)
" "		4, 8.	Cherubini: Vattendragaren.
" "		9.	Verdi: Den Vilseförda (Frk. Grabow, Hr Ödman, Forstén).
Dram. "		1.	H. Berens: Lulli och Quinault.
Nya "		1.	Suppé: Boccaccio.
Södra "	Jan.	26, 27.	" Hr Garat.
" "	Febr.	2.	" do.
" "		4.	Hervé: Lilla Helgonet.
" "		6, 7, 8.	" Kosackflickan (1 g.) komedi-operett i 3 akt. af H. Meilhac & A. Millaud, (Furstinnan Machinskoff: Frk A. Petterson, Furst. Gregor: Hr G. Bergström).
Ladug. kyrka	Jan.	29.	Tua-konsert.
Musik. Ak.	Febr.	1, 5.	do.
" "		8.	Upsalasångarnes (O. D.) Matiné.
Berns Salong.		8.	8-åriga Märtha Ohlssons Matiné.

Cherubinis sångdrama »Vattendragaren», hvars återupptagande efter nära 16-årig hvila omnämndes i n:o 2 af denna tidning, gick den 2 febr. första gången under denna speltermin öfver scenen med i det hela god uppsättning. Hr Lundquist, som spelar titelrollen, återgifver den hedersmannen Mikeli på ett förtjänstfullt sätt såväl till sången som den dramatiska framställningen. Bland öfriga innehållare af hufvudrollerna står fröken Ek främst såsom grefvinnan. Hennes sång är förträfflig och gör sig i synnerhet effektfull i duetten och trion i första akten, hvarjemte hon i sitt spel både såsom grefvinnan och bondflickan inlägger mycket dramatiskt lif. Fru Edling gör sin sak bra såsom Marcellina, äfvenså fröken Laurin i sin lilla rol. Hr Lundmark hade såsom Antonio sin 3:e debut och visade äfven här en scenisk förmåga, ovanlig hos en debutant. Savoyardvisan, som är hans mest betydande nummer, sjöng han, då vi hörde honom, rent och värdadt. Hr Sellergren är en ståtlig kapten, som gör god effekt med sin präktiga stämma, och hr Sellman, greffen, gör af sin rol hvad göras kan; hvad rösten beträffar tager den sig bättre ut i de större tenorpartierna, såsom Vascos och Tannhäuser. Att »Vattendragaren» hvad libretton beträffar förefaller något föråldrad med sitt sentimentala innehåll kan nu ej bestridas, äfvensom att ett och annat i hvad som rör musiken bär ålderdomens prägel, men på det hela taget saknar ej handlingen spännande momenter, som kunna hålla intresset vaket, och operans musikaliska värde är allt för stort att

icke böra uppskattas äfven af vår musikaliska publik mer än nu varit fallet. Man skall sannerligen vara mycket blaserad eller bortskämd af nutidens bullrande musik för att ej njuta af den melodiska fågningen i denna Cherubinis. Ouverturens skönhet är sedan gammalt bekant; hela första akten från savoyardvisan till den mäterliga finalen, och särskildt Mikelis kupletter likasom hans parti i sin helhet, erbjuder mycket af värde; den vackra introduktionen till 3:e akten och flickornas kör i denna akt förtjena också att påpekas. Efter att så länge ha legat nere borde operan nu kunna locka flere fulla hus af en publik, som borde finna intresse i att odla sin smak och rikta sitt musikaliska vetande genom bekantskapen med Cherubinis mästerverk, hvars upptagande hedrar vår teaterstyrelse och visar hennes omtänksamhet om konstodlingens befordran i högre grad och mångsidigare riktning. Måhända hafva de många Tua-konserterna någon del i försummandet af »Vattendragaren», de tyckas emellertid ej ha minskat intresset för »Romeo och Julia», som nu alltid gifves inför en fullsatt salong, naturligt nog då denna opera med sin tjusande toneretik, sin förträffliga uppsättning och sitt präktiga sceneri onekligen bör ha stor dragningskraft, så mycket mer som frk. Grabow och hr Ödman här äro ofelbara magnet. — På Dramatiska teatern har Herman Berens lifliga operett »Lulli och Quinault» gått öfver scenen några gånger inför en, såsom det tycktes, intresserad publik. Den vackra, om också ej synnerligen originela musiken, är fint instrumenterad och af scenisk effekt. Hoffrökens aria i andra akten är likväl ett påhäng af koloraturgrannlåt, som ej passar i kostym med det öfriga. Fröken Karlsruhn föredrog emellertid den samma på ett mycket tillfredsställande sätt. Lullis lifliga rol utfördes med hurtighet och smak af Fröken Valenkamph, hvars röst, ehuru ännu ej fullt jemn och utbildad, särdeles i de lägre tonerna är ganska behaglig. Hr Lundmarks andra debut såsom Quinault var i det hela lyckad, och den särdeles roliga »bagarmors visan» utfördes med lyckad komik af pjesens båda hjeltar. De öfriga sångpartierna innehades af Frk Laurin samt Hr Janson och Torslow, bland hvilka den förre såsom mästerkocken Saugeon försatte publiken i en munter stämning. Kapellmästare Nordqvist anförde den från Stora teatern rekryterade orkestern.

Verdis opera »Den Vilseförda» har gifvits i dessa dagar med fröken Grabow i hufvudrollen; af pjesens personal för öfrigt nämna vi Flora: frök. Karlsruhn, Germont: hr Forstén, Alfred: hr Ödman. Under inöfning äro »Profeten» och »Negaga», hvilka anses blifva färdiga till uppförande under denna månad. I »Profeten» utför hr Sellman titelrollen, Fides spelas af frk. Janson och Bertha af fru Edling. Tre Tua-konserter hafva vi att anteckna sedan förra numrets musikanmälan. Den första af dessa gafs i La-

dugårdslandskyrkan, men af brist på tid och rum — vid en kyrkokonsert af mera framstående slag måste man vara på platsen en timma före konsertens början för att få lämplig plats — kunde vi ej närvara vid densamma. Att lokalen var tacksammast för fröken Andrés orgelnummer var klart, och hennes stora förmåga att traktera detta instrument är välbekant. Hon spelade Toccata och Fuga (D-moll) af Bach och ett par mindre saker af Guilmant. Fröken Karin Pyk, brorsdotter till Louise Pyk-Newson, sjöng recitativ och aria ur »Rinaldo» af Händel och Josephsons »Stjernklart». Hennes röst lär vara mindre stor än behaglig. Att Signorina Tua hyllades som vanligt behöfver knappast sägas. Hennes båda följande konserter på Musikaliska Akademien d. 1 och 5 Febr. gäfvos för fullsatt salong och under oändligt bifall, oupphörligt blomsterregn och otaliga inropningar. Maken till entusiasm ha vi aldrig bevittnat. Man talar om en »vagnslast» med blommor, vid sistnämnda konsert erhöill hon verkligen en »lastvagn» med sådana, en liten öppen järnvägsvagn, på hvars sidor stod i hvit färg Teresina Tua och försedd med draglinor af sidenband, medelst hvilka den förtjusta och förtjusande violinelfvan drog sin blomsterskatt fram och åter under publikens jubel. Vid sista konserten biträddes hon af fröken Bergensson, som med henne och herr Pohlig utförde Gounods »Ave Maria», så hänförande att numret måste gifvas å nyo. Fröken Bergensson sjöng dessutom ett par norska visor, hvilka återgifna med hennes intagande röst och okonstlade, men ändock värdade föredrag, väckte stort bifall.

Denna konsert var verkligen Teresina Tuas »allra sista» för denna gången. Nu har hon rest. De som hört henne önska henne gerna välkommen åter, helst då med en mångsidigt utbildad talang, fulländad i sin konst. Att hon dock redan nu med fulländad teknik, med klockrenton och varm känsla på ett förtrollande sätt återgifver de saker, som höra till hennes repertoar, lär ingen kunna bestrida. Man har stött sig på hennes barnsliga sätt och påstått att detta är en fint att knipa publiken med, men hon gör detta med sin konst, ej med sådana konster. »Hon för sig som en kokett flickunge, och jag är fullt viss på att hon minst har 22 eller 24 år på nacken», hör man sägas dels af personer som ej sett henne utan tro henne endast vara en stor humbug, dels af sådana, som ej förstå hennes konstnärighet utan endast se hennes leenden åt publiken. Den som i utländska tidningar följt med hennes kostnärsbana, vet väl utan reklamer, innan hennes hitkomst, hvilka stora triumfer hon vunnit såsom konstnärinna i utlandet, och beträffande hennes ålder kunna vi efter Nordisk Musiktidendes uppgift meddela att hon är född 1868 — således i en ålder, då äfven många nordiska ungmör utveckla en barnslig liflighet, som alls icke behöfver vara tillgjord-

het. — Men vi taga nu farväl af lilla Tua. Grand merci! Adieu jusqu' au revoir!

Söndagen d. 8 Febr. hade man att välja på två matinéer, den ena i Berns salong, der hjälpsamma vänner till den lilla 8-åriga pianisten Märtha Ohlsson föranstaltat en konsert till hennes förmån, med hvad framgång i ena och andra afseendet kunna vi ej döma, ty vi måste i första rummet välja den andra matinén i Musikaliska Akademien och bevista Upsalasällskapet O. D:s konsert. Att Upsalasångarne sjöngo för en publik så stor som lokalen kunde rymma är själfklart. Deras kör- och kvartettsång är ju sedan gammalt känd för att beträffande rösternas friskhet, ungdomslifligt och fint nyanseradt föredrag, stå framför all annan. Undantag kunna möjligen gifvas, men ett faktum är att studentsången lockar med oemotståndlig makt. Äfven vid denna konsert, ledd af hr I. Hedenblad, motsvarade den sitt rykte och än mer sällskapet O. D:s, känt såsom en elit-kår af Upsalasångarne. Konserthen inleddes med Aug. Södermans genialiska och sköna ouverture till »Orleanska Jungfrun», spelad af Meissnerska kappellet med förstärkning från hofkappellet under hr Hedenblads ledning på ett sätt som hedrade anföraren och utförarne. Denna orkester skötte äfven ackompanjementet till hr Hedenblads »Necken» och sången i Davids »Öknen», der särskilda instrumentalsatser för orkestern förekomna. Sällskapets körer inleddes med ordenssången »Hör I Orfei Drängar», hvarpå följde prins Gustafs friska Vår-sång, som måste bisseras, samt två körer af Heise: »Det är efterår» och »Behagen», hvilka båda ställa stora fordringar på de sjungande. Af dessa lyckades den första förträffligt, då deremot den senare och svåraste kunde ha utförts med mera redighet och jemnhet. Härpå följde en folkvisa och Bellmanssången »Gubben är gammal» samt sist i första afdelningen »Necken» den kända dikten af Stagnelius: »Qvällens guldmoln fästet krans», komponerad för soloröst, blandad kör och orkester af hr Hedenblad. Solopartiet utfördes af fröken Svendblad vid kgl. teatern, hvars fruntimmerskör äfven biträdde. Denna komposition vittnade om ganska mycken talang hos komponisten både hvad beträffar den musikaliska omklädningen af texten och orkesterns behandling. Sista afdelningen utgjordes af Félicien Davids stora Ode-symfoni »Öknen». Denna tondikt i tre afdelningar för deklamation, solo, manskör och orkester utfördes i alla afseenden mycket förtjenstfullt och gjorde ett mäktigt intryck. Tenorsolot i stycket var fördeladt mellan två medlemmar af O. D-kören. Den härliga tonmålningen, som mästertligt skildrar öknens dystra stillhet, karavansens marsch, afbruten af en häftig ökenstorm, Alméernas dans, nattens drömmar, soluppgången och karavansens uppbrott, komponerades af den bekante tonsättaren till »Lalla Roukh» vid hemkomsten till

Paris efter en tvåårig vistelse i orienten och Egypten, dit han såsom Saint-Simonist begaf sig efter ordens upphäfvande 1833. Denna Ode-symfoni gafs första gången i Paris 1844 och rönt utomordentligt bifall samt grundlade Davids rykte såsom komponist.

Från in- och utlandet.

Musikläraren, pianisten Aron Hultgren i Stockholm har uppförts i första förslagsrummet till klockare- och organisttjensten i S:t Pauli församling i Malmö.

Jenny Linds stipendium sökes af frökarna Arnoldson (sång), Aulin (komposition), Bergensson (sång), Johnsson (violin), Jägerhorn, Schück och Wäsström (sång), samt hrr Berens (sång), Bredberg (violin), Brinck och Lundberg (piano), Lundin (harpa), Petterson (piano), SELLERGREN (sång), och ÅKERBERG (komposition).

Till biträdande lärare i harmoni har musikliska akademien antagit hrr A. Bergenson, en af våra yngre mera framstående komponister.

Musikkonservatorium. Elevantalet innevarande vårtermin är 147 (85 manliga, 62 qvinliga), hvilka såsom hufvudämnen studera: orgel 29 (18 m., 11 qv.), sång 34 (9 m., 25 qv.), kyrkosång 8 (5 m., 3 qv.), piano 22 (3 m. 19 qv.), violin 19 (16 m. 3 qv.), violoncell 4, flöjt 6, oboe 2, klarinett 4, fagott 1, valdthorn 4, trumpet 2, kornett 3, basun 3, komposition 2 m., kontrapunkt 4 (3 m., 1 qv.). Dessutom studeras: sång jemte orgel af 1 qv., piano jemte sång af 1 m., violin jemte kyrkosång af 1 qv., komposition jemte kyrkosång af 1 m., kontrapunkt jemte orgel af 1, d:o jemte sång af 1, d:o jemte kyrkosång af 3, d:o jemte violin af 1, d:o jemte piano af 1 m. I Stockholms stad äro födda 59 (35 m., 24 qv.), i landsorten 81 (47 m., 34 qv.), i Norge 5 (3 m., 2 qv.), i Danmark 1 qv., i Ryssland 1 qv.

Organisttjensten i Katarina söktes vid fataliernas utgång af musikdirektörerna C. A. R. Berglöf, C. R. Humbla, C. H. E. Öberg, C. J. Berg och Vilhelm Ström, organisterna C. A. Andersson, V. Lindberg, C. J. Pihl, A. C. Nilson och Daniella Winge samt musikläraren A. Bergenson.

På förslag till tjensten äro uppförda: 1) tjenstgörande organisten, musikdirektören C. R. Humbla; 2) organisten vid franska reformerta kyrkan, musikdirektören C. A. R. Berglöf; 3) organisten i Laholms församling C. A. Andersson.

Upsala, 1 Februari.

Teresina Tua har här hållit en »stor afskedskonsert». Med anledning häraf måste jag vidhålla min »kuriösa» uppfattning af Tua såsom »élève, om än en ej vanlig sådan». Hennes personliga charme

är så stor att man måste noga akta sig att sammanblanda qvinnan och violinspelerskan vid hennes prestationer. Den älskvärda blygsamhet som utmärker Tuas ömdömen om sig själf låter oss dock hoppas att hon nitiskt och ärligt skall arbeta sig fram till artistskapets nivå, artistskapets, ej virtuosskapet, ty der står hon ju så godt som redan. Att hon icke är mäktig Mendelsohns konsert torde vara klart äfven för den, som ej är nog lycklig att deri ha Wilma Norman i ljuf hägkomst, och Sarasates Zapateado är nästan mest ett mimik-nummer (?), låt vara charmant som sådant. Å andra sidan den som spelar Wieniawskis transcription af Röda Sarafan, så rörande fint, så hänryckande uttrycksrikt har gifvit oss rätt att fordra mycket af framtiden. Och måtte den älskvärda italienskan gå en lycklig sådan till mötes. Dertill fordras att hon i frid och ro arbetar, ostörd af spekulerande impressarier, som redan nu väl hårdt ansätta hennes krafter. Det hjertliga mottagande, hon rönt i vårt land, låter oss hoppas att hon också som fulländad konstnärinna skall ha oss i minne. — Att hr Pohlig trots sina förtjenster som redbar och dugtig Liszt-spelare måst träda i skuggan för sin allt förtrollande kamrat är ju lätt förklarligt nog. Vid sitt andra uppträdande gjorde hr Pohlig likväl anmärkningsvärd lycka och genomförde sitt program på ett högst tillfredsställande sätt. Som ackompanjator är det väl blott en mening om hr P. — Många »artister» kunna härutinnan ha att lära af honom. *Aucun.*

Göteborgs Stora teater har köpt den i Tyskland med stor framgång gifna operetten »Gasparone», musiken af Millocker, texten af Zell och Genée. Stycket är under öfversättning af hr Ernst Wallmark och torde komma att gifvas i slutet af nästa månad. De närmaste nyheterna å denna teater äro Victorien Sardous komedi »Seraphine», som gifves om tisdag, samt Bazins operett »Resan till Kina».

I Göteborgs-Posten skrives: Fru Anna Halléns konsert d. 4 Febr. å Handelsinstitutets festsal erbjöd ett särdeles vackert program. Det började med Griegs sonat i F-dur för violin och piano, som utfördes med förträfflig ensemble af konsertgifvarinnan och hr Franz Fridberg. Fru Halléns tvenne öfriga nummer omfattade hvardera tre pianostycken: det första en *loure* — ett slags allvarsam dans — af Bach, en gavott af Gluck, omgestaltad af Brahms, samt Händels E-durvariationer; det andra, som afslutade konserten, nocturne i Ess-dur af Chopin, Gess-dur-etuden, endast på de svarta tangenterna, af samme tonsättare, och den särdeles briljanta konsertvalsens »Soirées de Vienne» af Schubert-Liszt. Samtliga dessa kompositioner fingo af fru Hallén den konstnärligt genomtänkta, från flärd och effektsökeri fria tolkning, man hos henne är van att finna.

Hrr. Fridberg föredrog, fint och mjukt accompanierad af sin fru, Prume's »Mé-lancholie», som genom konstnärens själfulla spel fick synnerligt intresse och efterföljdes af de lifligaste bifallsyttringar.

Programmet omfattade äfven fyra sånger för blandade röster: »An der Kirche wohnt der Priester» och »Lerchenbaum, mein Lerchenbaum» af Hauptmann, den förra humoristisk, den senare af allvarlig karaktär samt särdeles melodios och harmonisk, ett litet fint stycke af Norman, »Der bortas», och Södermans vackra, värdäktande »När den sköna Maj med sippor kommit», sjungna af ett litet antal damer och herrar bland våra mer kända vokala krafter.

De ambulerande teatersällskapen befinna sig: Fröberg's i Malmö, Smitt's i Landskrona, Stieglers i Ystad, Rylanders i Sala, Carlbergs i Karlstad, Ranfts i Kalmar, Sandbergs i Karlshamn, Nymans i Vester-vik, Rydbergs i Linköping, Sundvalls i Halmstad, Zakrisson & Jonassons i Östersund och Novanders i Norrköping.

I Lund gifvas abonnerade kammar-musiksoaréer af köpenhamnsviolister under Franz Nerudas ledning. Den andra af dessa gafs d. 6 Febr. De utförande voro: 1 violin hr Anton Svendsen, 2 v. hr Nic. Hansen, altv. hr Chr. Petersen och violonc. hr Neruda. Programmet upptog R. Volkmanns kvartett i g-moll, Beethovens Serenad i D-dur samt Schumanns quintett i Ess-dur, i hvilken fröken Aug. Kiellander skötte pianostämman.

I Lund kan gifvas abonnerade kammar-musik-soaréer — men i Stockholm? — Ja, der försöktes företaget af framstående konstnärer under förra vintersäsongen och misslyckades af brist på uppmuntran från publikens sida. De spelade så godt som för tomma väggar.

På k. teatern i Köpenhamn uppföres fortfarande »Mefistofeles» för i förköp utsålda hus och med för hvarje gång stigande bifall. Den förut omnämnda osäkerheten, som spårades vid den första föreställningen, har nu alldeles försvunnit, och operan går under kapellmästare Svendsens ledning med glans öfver scenen, å hvilken anordningarna aldrig förut i något på k. teatern i Köpenhamn gifvet stycke varit mera praktfulla eller med större noggrannhet verkställda. Hr Algot Lange, firar nu genom sitt utförande af afgrunds-fursten hvarje afton minst lika stora triumfer som förut här i Stockholm. »Det är», säger en bedömare i Köpenhamns Dagblad, »en energi och en kraft i hr Langes föredrag, hvilka göra den bästa verkan och väcka ljudligt bifall. Det särdeles svåra partiet, som kräfvat en intelligent och mycket utvecklad sängare, kommer utmärkt till sin rätt, och hela Mefistofeles-föreställningen är en värdefull konstprestation, som alltjemt framkallar det lifligaste bifall.» Äfven fröken Schröder (Margareta) och Faust

(hr Jerndorff) tillfredsställa nu långt mera än förut, i synnerhet i den berömda fängelseduetten.

Hr Törsleff, den »nyupptäckte» mycket lofvande danske tenorsångaren, hvilken en längre tid idkat sångstudier i Paris, skall inom kort debutera på k. teatern i Köpenhamn som Max i »Friskytten».

Paris. Den skandinaviska föreningen här hade nyligen en fest, dervid äfven en konsertafdelning förekom, hvarvid uppträdde fröken Julie Schou och hr Otto Brömmer från Köpenhamn samt fröken Thekla Nathan, pianist, och hr Gustaf Lange, violinist, från Norge. Mest bifall vann fröken Brömmer, hvars röst berömmes mycket; fröken Schou sjöng habaneran i Carmen med stor bravur, och hr Lange utförde flere egna kompositioner.

— Stora operans i Paris »stjärna» är för närvarande fru Fidès Adler-Devriès, hvars återuppträdande i Gounods »Faust» framkallat formlig entusiasm och som nu af hr Ritt & Gailhard blifvit engagerad för 64 föreställningar mot ett honorarium af 100,000 francs. Fru Adler-Devriès spelade redan 1871 samma rol på operan och Gailhard, en ung sydfransos, numera operans direktör, var Mefistofeles. Den förra primadonnan, fru Krauss, som gjort Stora operan ovärderliga tjänster, har blifvit så förbittrad deröfver, att hon sagt upp sitt eget kontrakt.

— På Nouveautés-teatern i Paris skall inom kort uppföras en ny operett af Charles Lecocq, »La vie mondaine», hvilket på svenska lämpligast torde kunna öfversättas med: »Lifvet i stora världen».

— Kristina Nilsson har erhållit stor-korset af den spanska »Ordre de la bien-faisance», instiftad af Isabella II, och som nästan uteslutande bäres af furstliga personer. Utmärkelsen lär vara en belöning för visad välgörenhet mot de nödlidande i Spanien vid flera tillfällen, hvarjeme vår berömda landsmaninna nyligen anslagit en större summa till bildande af ett stipendium vid konservatoriet i Madrid. Ordensdekorationen öfverlemnades henne d. 13 Jan. och samma dag bar hon densamma vid en festlig middag hos en i Paris bosatt svensk familj, då hennes landsmän fingo tillfälle att framföra sina lycksönskningar.

London. Crystal-Palace-konserterna börja här den 14 Februari. Såsom solister nämnas: Joachim, Sarasate, Wilhelmj, fru Schumann samt fräul. Kleeberg och Hartwigson. Den 28 April börjar italienska operastationen med Adelina Patti, och äfven en tysk opera under Hans Richters ledning är planerad.

Milano. Kate Rolla är namnet på en ung bildskön amerikanska, elev af fru Marchesi i Paris, och som nyligen med ovanligt bifall uppträdde på Carcano-teatern härstädes i Donizettis opera »Linda».

Wien. På Carl-teatern börjar d. 5 Apr. den italienska operastationen. Bland framstående artister vid truppen uppräknas koloratursångerskan fröken Fohström.

Leipzig. På 5:e kammarmusiksoaréen i gamla Gewandhaussalen d. 11 Jan. gafs bl. a. en ny kvartett för piano, violin, alt och violoncell (Op. 77 C-moll) af Jadassohn, ett verk som vann stort och, såsom det säges, välförtjent bifall.

Berlin. »Fältpredikanten», Millöckers nya operett, gafs första gången d. 10 Jan. på Walhalla-operett-teatern och blef mycket väl emottagen; andra akten väckte i synnerhet entusiastiskt bifall. Komponisten dirigerade sjelf och blef mycket hyllad. En kritiker påstår emellertid att texten skall vara bättre än musiken, hvilken lär sakna originalitet och vara trivial.

I Mittelwald i Oberbayern har man firat den tvåhundraåriga fortvaron af fiolmakareindustrien därstädes. År 1684 slog sig Matthias Klotz, en lärjunge af Amati, ned såsom mästare i Mittelwald och lade under en nära 60-årig verksamhet grunden till denna industri som ännu åtnjuter stort rykte. Minnesfesten bestod hufvudsakligen i grundläggningen till en minnesvård öfver Klotz.

— Ferdinand Davids violin. Den 10 Januari öfvergick denna dyrbara violin, som tillhört den berömda konsertmästaren i Leipzig, för ett pris af 17,000 mk. i prof. Florian Zajics ego. Efter Davids död egdes han först af dennes son Paul och såldes sedan till den ryktbare violinisten August Wilhelmj, en släkting till David. Då Wilhelmj ej behöfde instrumentet, sålde han det för samma summa han sjelf betalt till Zajic, professor vid konservatoriet i Strassburg. Den ifrågavarande violinen anses för en af de präktigaste »Josef Guarneri-del Gesu».

Newyork. Den nya Standard-teatern, som är uppbyggd i stället för den som brann ned för två år sedan, har nyligen öppnat sina portar för publiken. Invigningen skedde med Suppés operett »Afrikaresan», hvilken alltså redan hunnit öfver till Amerika. Den eleganta teatersalongen rymmer 1,200 personer.

Breflåda.

Mefistofeles har endast spelats af Herr A. Willman.

Beträffande orden »höjning» och »sänkning» i fråga om pedalen begagna tyskarne ännu, långt efter upphörandet af knäpedalen, uttrycken »Hebung» och »Fallen des Pedals», uttryck som, ordagrant öfversatta, kunna vara missledande.

INNEHÅLL: Georg Friedrich Händel (med porträtt). Af H. — Förslag till reformering af pedalskriften (forts.) Af H. — Konservatism eller liberalism? (forts.) Af A. L. — Från Scenen och Konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Breflåda. — Annonser.

Svensk Musiktidning 1885

utgifves efter samma plan som förut, försedd med porträtter, not-illustrationer och musikpremie af värdefull, lätt utförbar pianomusik. Pris 6 kr. för hel årgång (20 nummer), 4 kr. för half, 30 öre pr lösnnummer. Premien tillfaller blott helårsprenumeranter. Prenumeration sker i Stockholm å tidningens expedition: Huss & Beers musikhandel, hvarifrån den hemsändes, hos öfriga hrr musik- och bokhandlare eller å de större tidningskontoren; för landsorten hälst å posten eller i bokhandeln. Annonspriiset är 20 öre petitraden; betydlig rabatt lemnas för stående annons i flere nummer.

Frans J. Huss.

Redaktör och utgifvare.

Prenumerantsamlare, som till tidningens expedition i Stockholm insända liqid för minst 5 exemplar, få räkna sig till godo 10 % provision eller 1 exemplar af tidningen, för 10 exemplar och deröfver lemnas 20 % provision.

SVENSK MUSIKTIDNING 1884 i elegant band jemte musikpremie säljes till 8 kr. i Huss & Beers Musikhandel, der äfven **lösa permar** få köpas till 2 kronor.

I Huss & Beers Musikhandel,

Gustaf Adolfs torg N:o 8,

PORTRÄTTBYSTER

i elfenbenmassa eller gips af de förnämsta kompositörer.

Flere storlekar från Kr. 5: 50—50.

Consoler å Kr. 2: 25, Socklar å 2 & 3: 50.

Notskåp, å Kr. 55—120. Nothyllor, å Kr. 25—40. Notställare enkla och dubbla.

Ordres från landsorten expedieras pr omgående.

Musik-lån-biblioteket.

Abonnementsvilkor:

För helt år	.....	10 kr.
För halft år	.....	7 »
För tre månader	.....	5 »
För en månad	.....	2 »
För en vecka	.....	1 »

med ett nothäfte vid
hvarje ombyte

För 2:ne nothäften erlägges dubbel afgift o. s. v. Abonnenter i landsorten erhålla för samma afgifter dubbelt antal nothäften.

Wendela Andersson

meddelar fortfarande sångundervisning åt qvinliga elever efter Isidor Dannströms metod.

Anmälningar emottagas emellan kl. 10—11 f. m.

Adress: Sturegatan N:o 36.

Signe Hebbe gifver fortfarande lektioner i sång samt ämnar derjemte från och med första Februari bilda en ny kurs i **plastik** och **rolers instudering**. De som önska delta i nämnde kurs behagade anmäla sig under loppet af innevarande månad kl. mellan 12 och 1. Stockholm i Januari 1885.

Sturegatan N:o 24.

Fritz Arlberg,

Sånglärare.

Hovedvagtsgade 8. Köpenhamn K.

På Huss & Beers förlag har utkommit hos alla hrr Musik- och Bokhandlare:

LUDVIG NORMAN:

4 Pianostycker

op. 56.

Pris 1 kr. 50 öre.

IVAR HALLSTRÖM:

»Skall hon väl komma?»

(»ob sie wohl kommen wird?»)

Dikt af M. G. Saphir, komp. för Basröst med piano.

Pris 1 krona.

»MITT RIKE!»

(»Mein Königreich!»)

Dikt af Carmen Sylva, komp. för låg röst med piano.

Pris 75 öre.

Emil Sjögren:

6 Novelletter

för Piano,

op. 14.

2 Häften å 2 kronor.

PÅ VANDRING,

6 Fantaststycken

för piano,

op. 15.

2 Häften å 2 kronor.

CLAIRE:

»Rappelle-toi!»

Polka de Salon

pour piano.

1 krona.

JOHAN STRAUSS:

»På månbelyst lagun»,

vals för piano.

1 krona.